

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu
Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku

**Prilog javnoj raspravi o *Strategiji obrazovanja, znanosti i tehnologije*
Vlade Republike Hrvatske 2013. (radni materijal)**

Uvod: Pozdravljamo izradu *Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije* (dalje: Strategija). Ona je s više strana dugo najavljivana i zbog toga je bila očekivana. Za kvalitetnu Strategiju nikad nije kasno. Pohvaljujemo uloženi trud i rad svih članova nadležnih tijela koji su sudjelovali na izradi radnoga materijala Strategije. Nimalo ne sumnjamo u njihove kompetencije i dobre namjere. Ovaj prilog javnoj raspravi dobronamjerno i otvoreno skreće pozornost na neke nejasnoće i nedostatke u Strategiji kako bi bila još jasnija i dotjeranija nego što je sada, a u svrhu postizanja željenoga konsenzusa o Strategiji svih uključenih subjekata.

1. Ideja učinkovitog upravljanja visokim učilištima u Strategiji problematizira „nadležnosti rektora i dekana“, tvrdeći da se njihove nadležnosti „preklapaju, odnosno ne postoji jasna hijerarhija odlučivanja, a neposredni interesi fakulteta katkada se ne poklapaju s interesima sveučilišta“. Ova tvrdnja sadržava puno više od onoga što sama izrijeком kaže. Ona može predstavljati radikalnu promjenu paradigme upravljanja sveučilištem na način da se smanji, posve redefinira ili možda čak dokine sadašnji pravni status, u smislu pravne osobnosti fakulteta i to u korist pravne osobnosti sveučilišta čime bi upravljanje sveučilištem značilo *de iure* i *de facto* upravljanje pojedinim fakultetima. Ukratko, definiranje pravne osobnosti sveučilišta na štetu pravne osobnosti fakulteta za Katoličke bogoslovne fakultete u Hrvatskoj (dalje: KBF) je neprihvatljivo.

2. O upravljačkim kompetencijama čelnika fakulteta opravdano je razgovarati i svakako je za pozdraviti prijedlog Strategije da se osigura određena izobrazba budućih čelnika. Što se tiče upravljanja naglašavamo da je pravni status KBF-ova na hrvatskim javnim sveučilištima definiran, polazeći već od međunarodnih ugovora između Svete Stolice i Republike Hrvatske, posebnim ugovorom i odredbama statuta o njihovom specifičnom položaju i djelovanju unutar sveučilišta i da se dosadašnje iskustvo djelovanja KBF-ova unutar javnih sveučilišta može ocijeniti dobrom ocjenom. Zbog toga se KBF-ovi ne prepoznaju u problemskom i kritičkom osvrtu na preklapanje nadležnosti rektora i dekana i na manjkavosti u hijerarhiji odlučivanja.

3. Prijedlog Strategije na polju sistematizacije radnih mjesta na visokim učilištima predviđa drukčiju od dosadašnje prakse napredovanja u više znanstveno-nastavno zvanje. Promjena se očituje u predviđenom ograničavanju broja nastavnika u određenom znanstveno-nastavnom zvanju na pojedinoj ustrojbenoj jedinici visokoga učilišta i, posljedično, na visokom učilištu u cjelini, a što smatramo nepravednom mjerom koja ne vrijedi samo načelo jednakih mogućnosti svih, nego i promjenu pravila za vrijeme trajanja „utakmice“. Time se želi navodno osiguravati i kvaliteta, a zapravo se njome predviđa drastično sužavanje mogućnosti dokazivanja i potvrđivanja kvalitete svih nastavnika koji su već u sustavu kroz adekvatno napredovanje koje je do sada značilo, a trebalo bi i dalje značiti strogu objektivnu i institucionalnu verifikaciju rezultata znanstvenog istraživanja i nastavnoga rada i opterećenja u razumnom periodu vremena kroz kontinuirano napredovanje.

4. S prethodnim je povezana i kritika izražena u Strategiji na račun dosadašnjih znanstvenih kriterija za napredovanje sveučilišnih nastavnika. Osim što bi se svi sadašnji sveučilišni nastavnici u znanstveno-nastavnim zvanjima mogli naći uvrijeđenima, uključujući dakako i sastavljače ove

Strategije, za sve buduće sveučilišne nastavnike ostaje otvorenim pitanje o dosezima i primjerenosti znanstvenih kriterija te o pretpostavljenoj nepristranoj i objektivnoj proceduri za utvrđivanje tih dosega. Ne dovodi se u pitanje namjera Strategije da se poboljša kvaliteta znanosti na sveučilištu, nego se dovodi u pitanje ideja koja namjerava cijeli sustav znanosti na sveučilištu strukturno promijeniti bez objektivnih i sigurnih temelja i kvalitetnih mehanizama za pravedno i kontinuirano funkcioniranje znanstvenoga rada na sveučilištu. Od revolucije je bolja svaka evolucija pa i ona koja je možda usporenija, ali nije lišena nužne sigurnosti i nije izložena opasnosti totalnoga raspada sustava znanosti na sveučilištu.

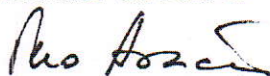
5. Strategija je pod snažnim a možda i presudnim utjecajem sadašnjega društvenoga ozračja opterećenoga teškom gospodarskom krizom koja već više godina mrcvari zemlju, a još se ni danas ne vide pozitivni znakovi izlaska iz krize. Sadržaj Strategije poput ove ne može a ne nositi u sebi, eksplicitno ili implicitno, odjeke krize. Protivimo se svakoj rastrošnosti u znanosti i visokom obrazovanju. Protivimo se svakoj bahatosti visokih učilišta na planu korištenja materijalnih prava i dobara. No, pitanje svih pitanja je s kojim financijskim sredstvima i pod kojim ekonomskim uvjetima će se provesti u djelo reforme znanosti i obrazovanja na sveučilištu? U tom kontekstu postoji realna bojazan da Strategija ostane samo mrtvo slovo na papiru. U slučaju pune implementacije, međutim, može izazvati neželjene akademske i socijalne poremećaje naročito zatvaranjem vrata sveučilišta za znanstveni pomladak i za zadržavanje renomiranih zaslužnih nastavnika nakon navršene 65. godine života.

6. Očekuje se da Strategija u govoru o odgoju u predškolskim i osnovnoškolskim ustanovama istakne roditelje kao partnere u odlučivanju o odgoju, a naročito u delikatnim pitanjima koja zadiru u vrijednosne stavove i osobnu intimu djece. Strategija bi trebala ponuditi jasan institucionalni okvir za partnerski i otvoreni dijalog odgojno-obrazovnih institucija i roditelja te se tako distancirati od predrasude da roditelji 'ne znaju', da su 'zaostali', jer im se time vrijeđa ustavno pravo na odlučivanje o odgoju djece.

7. Na prethodno se nadovezuje i primjedba Strategiji koja u dijelu reforme visokoga obrazovanja posve zanemaruje njegovo vrijednosno usmjerenje. Obrazovanje na sveučilištu ima također i odgojnu dimenziju koja je u Strategiji nedovoljno istaknuta.

8. Izrada i provedba ovako važnog dokumenta ne podnosi žurbu, površnost i jednostrano kopiranje tuđih modela. Polazište da sve što se desetljećima stvaralo i izgrađivalo u sustavu sveučilišta ne valja nije objektivno niti je utemeljeno. Potrebno je pozitivno vrednovanje koje omogućava i osigurava uvjete nužnih prilagodbi, nadograđivanja i unaprjeđivanja znanosti i obrazovanja na sveučilištu. Treba se kloniti predrasude da je tuđe bolje samo zato jer je tuđe, a naročito kad se radi o bremenu ideološke opterećenosti koja otvoreno ili prikriveno ratuje protiv kršćanske tradicije ili općenito protiv bilo koje religijske tradicije, a nerijetko protiv zdravoga razuma.

Dekan KBF-a u Đakovu

Prof. dr. sc. Pero Aračić

Dekan KBF-a u Splitu

Prof. dr. sc. Ante Mateljan

Dekan KBF-a u Zagrebu

Prof. dr. sc. Tonči Matulić

12. studenoga 2013.